

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(3)	(3)	(1)	(2)	(2)	(3)	(1)	(3)	(1)	(2)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(3)	(2)	(2)	(2)	(2)	(3)	(2)	(3)	(2)	(2)

שאלה	21	22	23
תשובה	(3)	(4)	(1)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: מיילדת : ללדת –

היחס: מיילדת זו מישהי המסייעת לבצע את הפעולה ללדת.
א' זו מישהי העוזרת לבצע את הפעולה ב'

- תשובה (1): מבשלת : לאכול. האם **מבשלת** זו מישהי המסייעת לבצע את הפעולה **לאכול**? לא. **מבשלת** זו מישהי שמכינה את האוכל.
- תשובה (2): מייעצת : להתייעץ. האם **מייעצת** זו מישהי המסייעת לבצע את הפעולה **להתייעץ**? לא. אנשים אשר מבקשים **להתייעץ** פונים **למייעצת**.
- תשובה (3): מסבירה : להבין. האם **מסבירה** זו מישהי המסייעת לבצע את הפעולה **להבין**? כן.
- תשובה (4): מנגנת : להאזין. האם **מנגנת** זו מישהי המסייעת לבצע את הפעולה **להאזין**? לא. אנשים מאזינים למשהו שמישהי **מנגנת**.
- תשובה (3).**

2. השאלה: להזמין : בא –

היחס: להזמין זו פעולה אשר מטרתה לגרום לאחר לבוא.
א' היא פעולה שמטרתה שאחר יעשה ב'

- תשובה (1): לאחות : נשבר. האם **לאחות** היא פעולה שמטרתה לגרום שאחר **ישבור**? לא. **לאחות** זה לחבר את **השברים**.
- תשובה (2): להסמיק : נבוך. האם **להסמיק** היא פעולה שמטרתה לגרום לאחר להיות **מובך**? לא. **הסמקה** היא פעולה/מצב המעיד על **מבוכה**.
- תשובה (3): לאסור : נמנע. האם **לאסור** היא פעולה שמטרתה לגרום לאחר **להימנע**? כן.
- תשובה (4): להודות : כפר. האם **להודות** היא פעולה שמטרתה לגרום לאחר **לכפור**? לא.
- תשובה (3).**

יולי 2013 - הסברים לפרק הראשון במילולית

3. השאלה: להקשות : קושיה (להקשות = לשאול שאלה , קושיה = שאלה קשה) -

היחס : להקשות זה להציג קושיה.
א' זה להציג ב'

תשובה (1): להתלונן : קובלנה. האם להתלונן זה להציג קובלנה? כן. קובלנה היא תלונה, מי שמתלונן מציג קובלנה/תלונה.

תשובה (2): לרמוז : פתרון. האם לרמוז זה להציג פתרון? לא. לרמוז זה לעזור באמצעות מתן רמז לאחר להגיע לפתרון.

תשובה (3): להקניט : הבלגה. האם להקניט זה להציג הבלגה? לא. להבליג זה להתעלם מהקניטה.

תשובה (4): לשעות : בקשה. האם לשעות זה להעלות בקשה? לא. לשעות זה להסכים לבקשה.

תשובה (1).

4. השאלה: שחיקה : מְהוּף - (מהוה = שחוק, בלוי)

היחס : מְהוּף זה משהו שעבר תהליך של שחיקה.
ב' הוא משהו שעבר תהליך של א'

תשובה (1): התעקשות : עיקש. האם עיקש הוא משהו שעבר תהליך של התעקשות? לא.

תשובה (2): הדחה : מודח. האם מודח הוא מי שעבר תהליך של הדחה? כן.

תשובה (3): הרווייה : צמא. האם צמא הוא מי שעבר תהליך של הרווייה? לא. הרווייה זה להשקות משהו עד שהוא לא צמא.

תשובה (4): הרשעה : נאשם. האם נאשם הוא משהו שעבר תהליך של הרשעה? לא. נאשם הוא משהו אשר האשימו אותו ומכאן שאין הכרח כי הוא יורשע.

תשובה (2).

5. השאלה: מסננת : נוזל -

היחס : מסננת זה מכשיר אשר מאפשר מעבר נוזל דרכו.
א' הוא משהו אשר מאפשר מעבר של ב' דרכו

תשובה (1): תנור : חום. האם תנור הוא משהו אשר מאפשר מעבר של תנור דרכו? לא. תנור הוא מכשיר אשר משתמשים בו על מנת לייצר חום.

תשובה (2): שמשה : אור. האם שמשה היא משהו אשר מאפשר מעבר של אור דרכו? כן. מטרת השמשה היא לחסום מעבר של רוח ולאפשר מעבר של אור.

תשובה (3): שבשבת : רוח. האם שבשבת היא משהו אשר מאפשרת מעבר של רוח דרכו? לא. שבשבת נעזרת ברוח כדי להסתובב.

תשובה (4): מעיל : קור. האם מעיל הוא משהו אשר מאפשר מעבר של קור דרכו? לא. מטרת המעיל למנוע ממני שלובש אותו להרגיש את הקור.

תשובה (2).

6.

השאלה: אצעדה : תכשיט - (אצעדה = צמיד ליד או לרגל)

היחס: אצעדה היא סוג של תכשיט

א' הוא סוג של ב'

תשובה (1): הספד : שבח. האם הספד הוא סוג של שבח? לא. הספד הוא נאום הנאמר על אדם לאחר מותו.

תשובה (2): מאסף : טור. האם מאסף הוא סוג של טור? לא. מאסף הוא מי האחרון שנמצא בטור.

תשובה (3): קריצה : מחווה. האם קריצה היא סוג של מחווה? כן.

תשובה (4): יציע : אולם. האם יציע הוא סוג של אולם? לא. באולם יש יציעים.

תשובה (3).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7.

השאלה: ידוע כי שידוריהן של תחנות רדיו המשדרות בטווח התדרים שבין 90GM ל-100GM נקלטים על פי רוב באיכות גבוהה יותר משידוריהן של כל שאר התחנות. בעקבות זאת החליטה מועצת הרדיו להעביר את כל התחנות לשידור בטווח תדרים זה, כדי לשפר את איכות הקליטה של כולן.

איזו מהעובדות הבאות מעוררת חשש שצעד זה לא יביא לתוצאות הרצויות?

פיתרון: ידוע לנו שתחנות משדרות בצורה הטובה ביותר כאשר הן משדרות בטווח תדרים שבין 90 ל-100 GM, מאחר ומועצת הרדיו החליטה להעביר את כל התחנות לטווח תדרים זה, כל תחנות הרדיו יעבדו על טווח תדרים זהה. אנחנו מחפשים עובדה שמעוררת חשש בנוגע להחלטת המועצה.

נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): כאשר תחנות משדרות בתדרים סמוכים, שידורי תחנה אחת עלולים לשבש את שידוריה של תחנה אחרת.

לפי עובדה זו כאשר תחנות רדיו עובדות בתדרים סמוכים, הן משבשות את השידורים של תחנות אחרות. אם כל תחנות הרדיו ישדרו על טווח תדרים זהה, הדבר יגרום לכך שהשידורים של כל התחנות ישתבשו. זו התשובה הנכונה.

נמשיך ונפסול את שאר התשובות:

תשובה (2): ביום השלג שהיה בשנה שעברה שובשו שידורי כל התחנות.

האם העובדה שירד שלג בשנה שעברה קשורה להחלטת מועצת הרדיו להעביר את כל תחנות הרדיו לטווח תדרים מסוים? לא. העובדה שהתדרים השתבשו כאשר ירד שלג קשורה לתופעת טבע ולא להחלטת מועצת הרדיו. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): בניסיון הקודם לשפר את איכות הקליטה של כל התחנות הוחלפו המשדרים הישנים במשדרים חדשים ומשוכללים, אך לא חל כל שינוי באיכות הקליטה

בעבר מועצת הרדיו ניסתה לשפר את איכות הקליטה על ידי החלפה של המשדרים הישנים, אך למעשה לא חל שינוי באיכות הקליטה. האם עובדה זו מצביעה על כך שמועצת הרדיו לא צריכה לעבור לטווח תדרים הנקלט בצורה טובה יותר? לא, עובדה זו אומרת לנו שניסיון שבוצע בעבר לא הוביל לשיפור, אך אין בו מספיק כדי ליצור חשש מהחלטת מועצת הרדיו. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (4): תחנות רדיו פיראטיות רבות משדרות בתדרים גבוהים מ-100GM.

לא ברור כיצד העובדה שתחנות שידור פיראטיות משדרות בתדרים הגבוהים מ-100GM מעוררת חשש שהמעבר לשידור בטווח התדרים שבין 90GM ל-100GM לא יביא לתוצאה הרצויה, מכיוון שלא מדובר באותו טווח. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (1).

8.

השאלה: במהלך טיולו בבורמה הבחין יוני בשתי לטאות בורמזיות: האחת לטאה ירוקה שעמדה על עשב ירוק, והשנייה לטאה אפורה שעמדה על סלע אפור. יוני הסיק מכך שהלטאה הבורמזית משנה את צבעה ומתאימה אותו לצבע הסביבה שבה היא נמצאת.

איזו מהעובדות הבאות **מערער** את מסקנתו של יוני?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): צבעה של לטאה בורמזית שהתעוורה אינו תמיד כצבע סביבתה.

מעובדה זו ניתן להבין שלטאה בורמזית שהתעוורה אינה משנה את צבעה, כנראה מאחר והלטאה לא יכולה לדעת בוודאות מה הצבע של הסביבה שבה היא נמצאת, היא לעיתים טועה. ניתן להניח שאם היא הייתה מסוגלת לראות, היא הייתה משנה את צבעה לצבע סביבתה, ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): הלטאה הבורמזית מזהה את טרפה על פי חוש הריח בלבד.

איננו יודעים דבר על מנהגי הציד של הלטאה הבורמזית או על חוש הריח שלה ולכן אי אפשר להסיק דבר מעובדה זו כדי לערער את מסקנתו של יוני. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): בתהליך הפיכתה של הלטאה הבורמזית מלטאה צעירה לבוגרת צבעה משתנה.

הלטאה הבורמזית משנה את צבעה במהלך תהליך ההתבגרות מלטאה צעירה לבוגרת, הדבר מצביע על כך שיתכן והיא משנה את צבעה ללא קשר לסביבה שבה היא נמצאת ולכן ניתן לערער על מסקנתו של יוני. זו **התשובה הנכונה.**

תשובה (4): רוב הלטאות הבורמזיות שנטרפות, נטרפות בשעות הלילה.

בדומה לתשובה (1), יתכן והלטאות הבורמזיות לא מזהות את הסביבה בצורה הנכונה כאשר הן אינן רואות היכן הן נמצאות, ולכן מרבית הלטאות הבורמזיות נטרפות בשעות הלילה - הן אינן מתאימות את צבען בצורה נכונה. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3).

9.

השאלה: כשפרסם ג'ק לונדון את ספרו "מרטין עדן" ב-1909 חשו קוראים רבים אי-נוחות לנוכח סיומו. לא מעשה ההתאבדות עצמו הטריד את מנוחתם. קהל הקוראים האמריקני דאז כבר נתקל בכמה וכמה רומנים שעסקו בניידות חברתית והסתיימו בהתאבדות. מה שעשה את "מרטין עדן" קשה לעיכול הוא שדווקא הצלחתו המסחררת של הגיבור היא שמובילה להתאבדותו. בכך הציב לונדון במרכז הבמה את אחד האלילים האהובים ביותר על הקהל האמריקני - מיתוס ההצלחה - רק כדי לנפצו לרסיסים בעמודים האחרונים.

איזו מן הטענות שלהלן עולה מן הפסקה?

פיתרון: בספר "מרטין עדן", הסופר ג'ק לונדון הציב את קוראיו בסיטואציה מורכבת - הוא קרא תגר על אחד מהמיתוסים הנערצים ביותר על החברה האמריקאית - סיפור ההצלחה. גיבור הספר זוכה להצלחה מסחררת, הצלחה אשר מובילה בסופו של דבר להתאבדותו. רבים מהאנשים אשר קראו את הספר התקשו לקבל זאת וחשו חוסר נוחות מכך. תשובה (1).

תשובה (2): פרסום הרומן "מרטין עדן" עלה לג'ק לונדון באובדן ההצלחה המסחררת שזכה לה עד אז.

לא נאמר בקטע כי ג'ק לונדון זכה להצלחה מסחררת לפני פרסום הרומן וכן לא נאמר כי הוא איבד בעקבות פרסום הרומן את הצלחתו.

תשובה (3): אף שעלילתו של הרומן "מרטין עדן" ניפצה מיתוס אמריקני מכוון, הוא היה אהוב על קהל הקוראים האמריקנים.

אמנם נאמר בקטע כי העלילה ניפצה מיתוס אמריקני, אך לא נאמר כי הרומן היה אהוב על הקהל האמריקני.

תשובה (4): ג'ק לונדון היה אחד הסופרים הראשונים שעסקו במיתוס ההצלחה האמריקני.

בקטע לא נאמר כי ג'ק לונדון היה אחד הסופרים הראשונים שעסקו במיתוס ההצלחה האמריקני.

תשובה (1).

10. **השאלה:** נוגה: "חני שמש מוכשרת כל כך! אין לה כל השכלה מוזיקלית, ובכל זאת השיר שלה מושמע ברדיו ללא הרף."

שלומית: "דומני שאת מגזימה. _____."

איזו מן האפשרויות הבאות אינה משלימה באופן הגיוני את דבריה של שלומית?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש תשובה שבה אין היגיון בדבריה של שלומית:

תשובה (1): "דומני שאת מגזימה. השיר הושמע רק בתחנה מקומית, ולתחנה קהל מאזינים מצומצם."

לפי שלומית, השיר הושמע לקהל מאזינים מצומצם בתחנת רדיו אחת. האם משפט זה מצביע על כך שנוגה אכן מגזימה? כן. מכיוון שתשובה זו הגיונית, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): "דומני שאת מגזימה. היא למדה מוזיקה שנה אחת, בבית ספר היסודי."

לפי שלומית, חני שמש למדה מוזיקה במשך שנה אחת בבית ספר יסודי. האם לימודי מוזיקה שנה אחת במהלך בית הספר היסודי נחשבים להשכלה מוזיקלית? לא. לכן, נוגה אינה מגזימה, ולמעשה תשובתה של שלומית היא חסרת כל היגיון, שכן היא לא מצביעה על כך שנוגה מגזימה. זו התשובה הנכונה.

נמשיך ונפסול את שאר התשובות:

תשובה (3): "דומני שאת מגזימה. השיר חייב את הצלחתו למילים וללחן שחיברה נטע דדון, חני רק שרה אותו."

לפי שלומית, נטע דדון היא זאת שצריכה לקצור את המחמאות על השיר, לא חני שמש. תשובה זאת הגיונית מכיוון שהיא טוענת שאת השבחים יש לייחס לנטע ולא לחני, ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (4): "דומני שאת מגזימה. השיר הושמע רק שלוש פעמים, בשעת לילה מאוחרת."

האם לפי תשובה זו נוגה מגזימה? כן. הרי השיר הושמע רק שלוש פעמים ובשעת לילה מאוחרת. ולכן, לא ניתן לומר שהוא הושמע ללא הרף, ומכאן שזו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2).

11. **השאלה:** פזית בחרה להמחיש טענה מסוימת באמצעות הדוגמה הבאה: "זה זמן רב יש כפתורים בשולי השרוולים בחולצות. ואולם, שלא כמו היום, בעבר היו השרוולים צרים מאוד, ורק שימוש בכפתורים אפשר את הסרת החולצה."

מה עשויה להיות טענתה של פזית?

פיתרון: ראשית ננתח את טענתה של פזית: בעבר שרוולי החולצות היו צרים מאוד, לכן היו כפתורים בשולי השרוולים בחולצות; על ידי שחרור הכפתורים ניתן היה להסיר את החולצה. היום לעומת זאת, השרוולים בחולצות כבר לא צרים מאד, ולכן הכפתורים בשולי השרוולים כבר לא משרתים את אותה התכלית. כלומר, הכפתורים הם דבר אשר בעבר שירת מטרה מסוימת, אולם היום הוא חסר חשיבות.

תשובה (3).

12. השאלה: המעבר מבית הספר במתכונתו המוכרת אל מוסד מסוג אחר, המושתת על פעילותו העצמית של הלומד, אינו בר ביצוע עד אשר תכיר מערכת החינוך בעובדה שללומדים שונים מוטיבציות שונות ללמידה. שינוי תפיסתי מן הסוג הזה יאפשר למוסדות החינוך החדשים להיענות לצורכיהם של סוגים רבים יותר של תלמידים, עד שיהפכו להיות מוסדות לכול, במובנו האמיתי של המושג הזה.

על פי הפסקה, כיצד ייעשו מוסדות החינוך החדשים ראויים לכינוי "מוסדות לכול"?

פיתרון: נבין קודם למה מתכוונים כשאומרים "מוסדות לכול": בהקשר של הכתוב בפסקה, כדי שמוסדות החינוך החדשים יזכו לכינוי "מוסדות לכול" עליהם להתאים את עצמם למציאות שבה לילדים יש רמות שונות של מוטיבציה ללמידה. שינוי תפיסה שכזה יאפשר למוסדות החינוך החדשים להיענות לצורכיהם של סוגים רבים יותר של תלמידים. כלומר "מוסדות לכול" = מוסדות אשר מתאימים לכול סוגי התלמידים. כיצד ייעשו מוסדות החינוך ראויים לתואר? ובכן, הצעד הראשון יהיה להכיר בכך שלכל תלמיד יש רמה אחרת של מוטיבציה. תשובה (2).

תשובה (2).

13. השאלה: האם רעיון הטלפורטציה - העתקת גוף ממקום אחד למקום אחר בלי שיעבור במרחב - הוא רעיון שמקומו בספרות הבדיונית ובקולנוע בלבד, או שהוא מושא ראוי למחקר מדעי? פרסומו של מאמר בנושא בכתב עת מדעי יוקרתי ב-1993 מעיד כי שישים שנה לאחר שנהגה, הצליח רעיון הטלפורטציה לחצות את התהום המפרידה בין התרבות הפופולארית לבין מגדל השן של האקדמיה, שממילא לא זכתה לאמונו של הוגה הרעיון, צ'רלס פורט.

איזה מן הטענות הבאות משתמעת מן האמור לעיל?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): צ'רלס פורט קיווה כי רעיון הטלפורטציה יזכה להתייחסות רצינית מצד האקדמיה

לפי הנאמר בקטע, שישים שנה לאחר שנהגה רעיון הטלפורטציה, הרעיון הצליח לחצות את הקו המפריד בין רעיון קולנועי בלבד ונהיה מושא למחקר אקדמי. אך לא נאמר בקטע כי הוגה רעיון הטלפורטציה - צ'רלס פורט, קיווה כי האקדמיה תעסוק בעניין, אלא כי הוא מעולם לא העניק אמון רב באקדמיה. תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (2): מקומו של רעיון הטלפורטציה אינו עוד בספרות הבדיונית ובקולנוע בלבד

לפי הקטע, ב-1993 נכתב מאמר בכתב עת יוקרתי על נושא הטלפורטציה, רעיון שעד אותה נקודה הופיע בעיקר בתרבות הקולנוע ובספרות הבדיונית. הדבר מעיד על כך שרעיון הטלפורטציה 'חצה את התהום' המפרידה בין שני העולמות ונהיה למושא למחקר אקדמי. **זו התשובה הנכונה.**

נמשיך ונפסול את שאר התשובות:

תשובה (3): המאמר שפורסם ב-1993 סיכם שישים שנות עיסוק אקדמי ברעיון הטלפורטציה.

המאמר אשר פורסם בכתב העת היוקרתי בשנת 1993 פורסם כשישים שנה לאחר שצ'רלס פורט הגה את רעיון הטלפורטציה, המאמר לא סיכם שישים שנות עיסוק אקדמי בתחום. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (4): רק לאחר שדעך העיסוק בטלפורטציה בתרבות הפופולארית, החלו אנשי האקדמיה להתעניין ברעיון

בקטע לא נאמר שהעיסוק בטלפורטציה בתרבות הפופולארית דעך, אלא שהנושא הצליח לחצות את התהום אל העולם האקדמי. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2).

14. **השאלה:** לפניכם ארבעה משפטים:

- א. קו עדין מפריד בין גורלו של הבן חורין לזה של המשועבד.
ב. אפשרויות הבחירה שהמציאות מציעה נוטלות לעיתים קרובות את החשק לבחור.
ג. מה ערך לבחירה בין תפוחים רקובים?
ד. ההכרח פוטר אותנו מייסורי הבחירה.
לשניים מן המשפטים האלה משמעות דומה. אילו הם?
פיתרון: נתמצת את המשפטים כדי להבין מה הם אומרים וכך נמצא את שני המשפטים בעלי המשמעות הדומה.

- א. קו עדין מפריד בין גורלו של הבן חורין לזה של המשועבד.
תרגום: בחירות קטנות מבדילות בין גורלו של אדם להיות חופשי לבין להיות משועבד.
ב. אפשרויות הבחירה שהמציאות מציעה נוטלות לעיתים קרובות את החשק לבחור.
תרגום: לעיתים האפשרויות כה גרועות עד שאין כל כך חשק לבחור ביניהן.
ג. מה ערך לבחירה בין תפוחים רקובים?
תרגום: כאשר מוצעים לנו תפוחים רקובים בלבד (=אפשרויות גרועות) אין כל ערך לבחירה שכן כל האפשרויות גרועות.
ד. ההכרח פוטר אותנו מייסורי הבחירה.
תרגום: לעיתים העובדה שכופים עלינו משהו פוטר אותנו מהקושי לבחור.
נבדוק את המשפטים עכשיו: המשפטים בעל המשמעות הדומה הם משפטים ב ו-ג.

תשובה (2).

15. **השאלה:** סרטו החדש של טופולב הוא סרט _____. מורגשת בו העובדה שיועד _____ והוא סובל לפיכך _____. אבל דווקא _____ לבמאי להתרכז בדמויות ולחדד את היחסים ביניהן.

פיתרון: נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): סרטו החדש של טופולב הוא סרט **ראוותני**. מורגשת בו העובדה שיועד **למסך הגדול של הקולנוע** והוא סובל לפיכך **מגודש של פרטים**. אבל דווקא **הסתפקות במועט זו שלו מאפשרת** לבמאי להתרכז בדמויות ולחדד את היחסים ביניהן.

על פי החלק הראשון של המשפט, ניתן להבין שסרטו החדש של טופולב **ראוותני**, ולא זאת בלבד, נאמר לנו גם שניתן להרגיש שהסרט יועד לקולנוע ולכן הוא סובל מעודף של פרטים. כאשר הדובר אומר בהמשך שהבמאי **הסתפק במועט** הדבר יוצר סתירה עם מה שנאמר קודם לכן שהרי על פי חלקו הראשון של המשפט, הסרט **ראוותני ועמוס פרטים**. תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (2): סרטו החדש של טופולב הוא סרט **חסר יומרות**. מורגשת בו העובדה שיועד **למסך הקטן של הטלוויזיה** והוא סובל לפיכך **מדלות חזותית מסוימת**. אבל דווקא **צניעות זו שלו מאפשרת** לבמאי להתרכז בדמויות ולחדד את היחסים ביניהן.

על פי החלק הראשון של המשפט, אנחנו מבינים שסרטו החדש של טופולב **חסר יומרות**, כמו כן ניתן להרגיש שהוא יועד לטלוויזיה - בגלל זה הוא דל מבחינה חזותית. בהמשך נאמר לנו שדווקא בגלל שהסרט כה צנוע, התאפשר לבמאי להשקיע בדמויות ולחדד את היחסים ביניהן. יש התאמה בין חלקו הראשון של המשפט לשני, ולפיכך **זו התשובה הנכונה**.

תשובה (2).

16. **השאלה:** כשמונתה הוועדה לבדיקת הכדאיות של הפרויקט, התחייב השר שמשדרו _____ אם יתברר שאינו _____, לאחר שהוועדה קבעה כי הפרויקט מיותר, הורה השר _____.

פיתרון: נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): כשמונתה הוועדה לבדיקת הכדאיות של הפרויקט, התחייב השר שמשדרו **יממן את הפרויקט** אם יתברר שאינו **מיותר**. ואמנם, לאחר שהוועדה קבעה כי הפרויקט מיותר, הורה השר **להזרים כספים למימונו**.

בחלק הראשון של המשפט נאמר לנו שהשר התחייב לממן את הפרויקט אם יתברר שהפרויקט לא מיותר, כלומר - חיוני. בחלק השני של המשפט, נאמר לנו שעל אף שהוועדה קבעה כי הפרויקט מיותר, השר הורה לממן אותו בכל זאת. הדבר אינו מתיישב עם הנאמר בחלק הראשון של המשפט. תשובה זו אינה נכונה.

נמשיך כדי לפסול את שאר התשובות:

תשובה (2): כשמונתה הוועדה לבדיקת הכדאיות של הפרויקט, התחייב השר שמשדרו **יבטל את תמיכתו בפרויקט גם** אם יתברר שאינו **מיותר**. **אף על פי כן**, לאחר שהוועדה קבעה כי הפרויקט מיותר, הורה השר **להסיר את תמיכת המשרד בו**.

לפי החלק הראשון של המשפט אנחנו מבינים שמשדרו של השר יבטל את תמיכתו בפרויקט גם אם יתברר שהפרויקט אינו מיותר, כלומר הכרחי. החלק השני של המשפט נפתח ב **אף על פי כן**, כלומר - למרות זאת. לאחר שהוועדה קבעה שהפרויקט מיותר, השר החליט להסיר את תמיכת משרדו. מאחר והשר אמר שלא יתמוך בפרויקט גם אם יוכח שהוא חיוני, בוודאי שהוא לא יתמוך כאשר נמצא שהוא מיותר. מילת הקישור ("**אף על פי כן**") לא הגיונית. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): כשמונתה הוועדה לבדיקת הכדאיות של הפרויקט, התחייב השר שמשדרו **לא יאשר את הפרויקט** אם יתברר שאינו **נחוץ**. **למרות זאת**, לאחר שהוועדה קבעה כי הפרויקט מיותר, הורה השר **על ביצועו**.

לפי החלק הראשון של המשפט, הוועדה בראשות השר התחייבה שלא תאשר את הפרויקט אם יתברר שהוא אינו נחוץ, כלומר אם יתברר שהפרויקט מיותר השר לא יתמוך בו. **למרות זאת**, לאחר שנקבע שהפרויקט מיותר, השר בכל זאת אישר אותו. כלומר, **למרות** שהשר אמר שאם יתברר שהפרויקט לא הכרחי הוא לא יאשר אותו, בסופו של דבר השר כן הורה על ביצועו. משפט זה הגיוני. **זו התשובה הנכונה**.

תשובה (3).

17. **השאלה:** _____ שספר לימוד זה _____ למדי, _____ לומר כי מדובר במעט המחזיק את המרובה, שהרי היקפו של התחום אשר נסקר בו סקירה ממצה _____.

פיתרון: נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט

תשובה (1): מכיוון שספר לימוד זה **דק** למדי, **אפשר בהחלט** לומר כי מדובר במעט המחזיק את המרובה, שהרי היקפו של התחום אשר נסקר בו סקירה ממצה **מצומצם בהחלט**.

לפי החלק הראשון של המשפט, ניתן להבין שמדובר בספר דק למדי שלמרות גודלו, ניתן לומר עליו שהוא 'מעט המחזיק את המרובה', כלומר – על אף שהספר דק, הוא מצליח להכיל מידע רב על תחום רחב. בהמשך נאמר שהיקף התחום שהספר מסקר בצורה ממצה הוא קטן. לכן, לומר על ספר זה שהוא מעט המחזיק את המרובה זה לא הגיוני..

תשובה (2): אף שספר לימוד זה **עבה** למדי, **אפשר בהחלט** לומר כי מדובר במעט המחזיק את המרובה, שהרי היקפו של התחום אשר נסקר בו סקירה ממצה **עצום ממש**.

לפי המשפט, **למרות** שהספר המדובר עבה למדי, אפשר להגיד עליו שהוא מעט המחזיק את המרובה. בהמשך, נאמר לנו שהיקף הנושא שהספר עוסק בו הוא עצום, והספר מספק סקירה ממצה לתחום. לכן, על אף שהספר עבה, יהיה זה נכון לומר על ספר זה שהוא 'מעט המחזיק את המרובה', שכן מדובר בתחום ממש עצום. **זו התשובה הנכונה**.

תשובה (2).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: המשפט "החלטתי משהו ולכן עשיתי אותו" (שורה 15) מובא בקטע בתור דוגמא ל-

פיתרון: נבין תחילה מה למעשה נאמר בפסקה השנייה: מספר חוקרים הסיקו מהניסוי של ליבט שהחוויה הסובייקטיבית אשר חווים כאשר אנו פועלים בהתאם ל"רצון החופשי" שלנו למעשה אינה אמיתית - תהליכים לא מודעים מקדימים ויוצרים את מה שאנו מפרשים כרצון חופשי. כלומר, כאשר אדם מרים אצבע "מרצונו החופשי" הוא למעשה עושה זאת כתוצאה מתהליך אשר התרחש מחוץ למודעות שלו. לכן, המשפט "החלטתי משהו ולכן עשיתי אותו" מובא בקטע כדוגמא לדבר המרמז על כך שהסיבתיות בחוויה הסובייקטיבית שלנו אינה אמיתית - לא באמת החלטת לעשות את הדבר שעשית, תהליך לא מודע הוא שהכתיב לך לעשות את הפעולה.

תשובה (3).

19. השאלה: איזו מההנחות הבאות עשויה להימנות עם הנחות היסוד המוזכרות בשורה 15?

פיתרון: בשורה 15 מדברים על הנחות היסוד שלפי ניסוי של ליבט, אינן משקפות נכונה את המציאות: הנחת היסוד שלנו כאשר אנחנו מבצעים פעולה מסוימת היא בדרך כלל שהיא שהפעולה נעשית מרצון חופשי, לכן הסיבתיות אשר עומדת מאחורי פעולה זו היא הבחירה שלנו לבצע את אותה הפעולה.

התשובה היחידה שמתיישבת עם הנחות יסוד זו היא תשובה (2).

תשובות (1), (3) ו(4) אינן מתאימות כי הן משקפות את המסקנות העולות מן הניסוי של ליבט.

תשובה (2).

20. השאלה: למה מתייחסת המילה "עוסק" המופיעה בשורה 19?

פיתרון: הניסוי של ליבט הצית את השאלה האם קיים בכלל רצון חופשי אנושי, הדבר התפתח לדיון פורה בין מדעני מוח, פילוסופים ופסיכולוגים. המילה "עוסק" מתייחסת לדיון הפורה בנוגע לשאלה האם קיים רצון חופשי אנושי.

תשובה (2).

21. השאלה: מן הפסקה האחרונה אפשר להבין כי לפי השערתו של ליבט, _____ חלון הזמנים הקצר המוזכר בשורה 22.

פיתרון: בפסקה האחרונה אנחנו מבינים מליבט שהוא חושב שקיימת בחירה חופשית. לפי ליבט, הרצון החופשי בא לידי ביטוי בהחלטה של אדם שלא לבצע פעולה מסוימת. הוא מצא כי יש חלון זמנים של כעשירית השנייה שבו אפשר להחליט שלא לפעול. אנחנו יודעים שכחצי שנייה לפני שאנחנו מעוניינים לבצע פעולה כלשהי "פוטנציאל המוכנות" כבר משדר לנו שאנחנו רוצים לעשות דבר כלשהו, לכן, חלון הזמנים המוזכר בשורה 22 של כעשירית השנייה שבו ניתן להתחרט ולא לבצע את אותה הפעולה, בהכרח צף לאחור פוטנציאל המוכנות.

תשובה (3).

22. השאלה: אילו מצא ליבט "ראיות לפעילות חשמלית המנבאת מראש את החלטת הווטו" (שורות 23-24), סביר להניח שהיה מסיק כי -

פיתרון: מהפסקה האחרונה אנחנו מבינים שליבט סבור כי קיימת בחירה חופשית אנושית של הימנעות מביצוע פעולה. ליבט לא מצא ראיות לפעילות חשמלית המנבאת את החלטת הווטו, ומכאן הסיק כי ההחלטה מתקבלת רק בזמן שהיא עולה במודעות. אילו היו נמצאות ראיות לכך שפעילות חשמלית היא זאת אשר מכתובה אם לא נבצע פעולה, היה ליבט חוזר בו וטוען כי אין בחירה חופשית אנושית, שהרי גם את החלטת הווטו ניתן לצפות מראש. הוא יטען זאת מאחר ופעילות חשמלית מכתובה לנו מתי לבצע פעולה כלשהי ומתי שלא לבצע פעולה כלשהי.

תשובה (4).

23. השאלה: מן הקטע משתמע כי **אי-אפשר** לומר שרצון הוא "חופשי", אם -

פיתרון: מן הקטע אנחנו יכולים להבין שרצון חופשי הוא לא באמת רצון חופשי מאחר ואנחנו לא אחראים על היווצרותו. נסתכל על הנושא מנוקדת מבט אחרת- כדי שדבר ייקרא "רצון חופשי" הוא צריך לקרות כתוצאה מבחירה שלנו. כאשר ישנו גורם לא מודע אשר מכתוב את המחשבה על ביצוע הפעולה, לא ניתן לומר כי הדבר נעשה מרצוננו החופשי. לכן, רצון חופשי הוא "חופשי" איננו מודעים לכך שהוא נוצר.

תשובה (1).
